ФИФІ ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ ІЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКІУ

АДЫГЕ ХЕКІЫНЫГЪЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКІ

№60 (21.968) ●2011 гъэм мэлыжьыхьым (апрелым) и 8, мэрем ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокІ ● И уасэр соми 3-щ ● adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

Іулыдж лъагэрэ пщІэ инрэ къэзылэжь егъэджакІуэхэр

● Дифі догъэлъапІэ

КЪБР-м и Президент Къанокъуэ Арсенрэ КЪБР-м и Парламентым и Тхьэмадэ Чеченов Ануаррэ тыгъэхэр зыхуэфащэхэм papатыж.

УФ-м и Президент Медведев Дмитрий 2010 гъэм и пэщІэдзэм ЕгъэджакІуэм и илъэсыр къыщыІуихым жиІауэ щытащ кьыхахьхьа Іуэхур егъэджакІуэм и лэжьыгъэ мытыншым пщІэ хуэщІыным, абы и Іуныджьыр кьэІэтыным зэрыхэунэтІар, апхуэдэуи а илъэсыр а Іэнатіэм хатьхьану зэхъуэкІыныгъэщІэхэм я пэщІдзэ зэрыхъунур. Пэжиу, илъэс блэкІам ди республикім егъэджакІуэхэм ехьэлІа Іуэхугъуэ купщІафІэ хуэд кьыщыІэзэгъэпэщащ, Іэмалыщ1эхэр утыку кьыщІрахьащ, зэхьихьэ гукъинэжьхэр щрагъэкІуэкІащ.

А псори кьыщІакъуэжу Къэрал концерт гъэлъэгъуапІэм Іэтауэ иджыблагъэ щыІэзэхуащыжащ Егъэджакіуэм и илъэсыр. Пшыхьым и кьыІзэгъэпэщыкІэм кьыпгъэтІагъуэрт егъэджэныгъэ Іэнатіэм зегъэужьыным, егъэфІэкІуэным дяпэкІи гулыытэщхуэ зэрыхуащІынур.

-ЕгъэджакІуэм и илъэсым кьыхэкІыу - егъэджэныгъэм и илъэситху» кьыхуеджэныгъэм щІэту зэхаща пщыхьэщхьэм къекІуэлІащ кьыдэкІуэтей щІэблэр гъуэгу заХуэм хуэзыиэтІ бзыпІъхуГъэ-егъэджакІуэхэмрэ ныбжьыщІэхэм гъуаз яхуэхъу щыхуэхъуегъэджакІуэхэмрэ. ЖыпІэнурамэ, щыхуабзэр зэрыпхъхьІбэм кьыбжИэрт а Іэщ1агъэм пэрытхэр сабийхэм анэ етІуанэ зэрахуэхьур, егъэджэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэ абыхэм нэхьыфІу кьыхэзехьулІэр, Кьыпщтэмэ, республикэм егъэджакІуэу исым я процент 87-р щыхубзщ, пэщІэдзэ классхэм щезыгъаджэхэм я процент 99-ри ахэращ. КЪБР-м ит сабий гъэсапІэхэм, курыт школхэм, щІэныгъэ нэхъыщхьэ, курыт, пэщІэдзэ щрагъэгъуэт Іуэхущ1апІэхэм я унафэщІэхэр, егъэджакІуэхэр, гъэсакІуэхэр щагъэлъапІэ пшыхьым фІыщІэ псалъэ щыхьжызыІэну зыкъэрезыгъэхьэлІаэхэри мащІэтэхьым. Абыхэм яхэтт республикэм и кьыщыІуихым жиІауэ щытащ кьыхахьхьа Іуэхур егъэджакІуэм и лэжьыгъэ мытыншым пщІэ хуэщІыным, абы и Іуныджьыр кьэІэтыным зэрыхэунэтІар, апхуэдэуи а илъэсыр а Іэнатіэм хатьхьану зэхъуэкІыныгъэщІэхэм я пэщІдзэ зэрыхъунур. Пэжиу, илъэс блэкІам ди республикім егъэджэныгъэм ехьэлІа Іуэхугъуэ купщІафІэ хуэд кьыщызэрагъэпэщащ, Іэмалыщ1эхэр утыку кьыщІрахьащ, зэхьихьэ гукъинэжьхэр щрагъэкІуэкІащ.

А псори кьыщІакъуэжу Къэрал концерт гъэлъэгъуапІэм Іэтауэ иджыблагъэ щыІэзэхуащыжащ Егъэджакіуэм и илъэсыр. Пшыхьым и кьыІзэгъэпэщыкІэм кьыпгъэтІагъуэрт егъэджэныгъэ Іэнатіэм зегъэужьыным, егъэфІэкІуэным дяпэкІи гулыытэщхуэ зэрыхуащІынур.

-ЕгъэджакІуэм и илъэсым кьыхэкІыу - егъэджэныгъэм и илъэситху» кьыхуеджэныгъэм щІэту зэхаща пщыхьэщхьэм къекІуэлІащ кьыдэкІуэтей щІэблэр гъуэгу заХуэм хуэзыиэтІ бзыпІъхуГъэегъэджакІуэхэмрэ ныбжьыщІэхэм гъуаз яхуэхъу щыхуэхъуегъэджакІуэхэмрэ. Жыпіэнурамэ, щыхуабзэр зэрыпхъхьІбэм кьыбжИэрт а Іэщ1агъэм пэрытхэр сабийхэм анэ етІуанэ зэрахуэхьур, егъэджэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэ абыхэм нэхьыфІу кьыхэзехьулІэр, Кьыпщтэмэ, республикэм егъэджакІуэу исым я процент 87-р щыхубзщ, пэщІэдзэ классхэм щезыгъаджэхэм я процент 99-ри ахэращ. КЪБР-м ит сабий гъэсапІэхэм, курыт школхэм, щІэныгъэ нэхъыщхьэ, курыт, пэщІэдзэ щрагъэгъуэт Іуэхущ1апІэхэм я унафэщІэхэр, егъэджакІуэхэр, гъэсакІуэхэр щагъэлъапІэ пшыхьым фІыщІэ псалъэ щыхьжызыІэну зыкъэрезыгъэхьэлІаэхэри мащІэтэхьым. Абыхэм яхэтт республикэм и кьыщыІуихым жиІауэ щытащ кьыхахьхьа Іуэхур егъэджакІуэм и лэжьыгъэ мытыншым пщІэ хуэщІыным, абы и Іуныджьыр кьэІэтыным зэрыхэунэтІар, апхуэдэуи а илъэсыр а Іэнатіэм хатьхьану зэхъуэкІыныгъэщІэхэм я пэщІдзэ зэрыхъунур. Пэжиу, илъэс блэкІам ди республикім егъэджэныгъэм ехьэлІа Іуэхугъуэ купщІафІэ хуэд кьыщызэрагъэпэщащ, Іэмалыщ1эхэр утыку кьыщІрахьащ, зэхьихьэ гукъинэжьхэр щрагъэкІуэкІащ.

А псори кьыщІакъуэжу Къэрал концерт гъэлъэгъуапІэм Іэтауэ иджыблагъэ щыІэзэхуащыжащ Егъэджакіуэм и илъэсыр. Пшыхьым и кьыІзэгъэпэщыкІэм кьыпгъэтІагъуэрт егъэджэныгъэ Іэнатіэм зегъэужьыным, егъэфІэкІуэным дяпэкІи гулыытэщхуэ зэрыхуащІынур.

-ЕгъэджакІуэм и илъэсым кьыхэкІыу - егъэджэныгъэм и илъэситху» кьыхуеджэныгъэм щІэту зэхаща пщыхьэщхьэм къекІуэлІащ кьыдэкІуэтей щІэблэр гъуэгу заХуэм хуэзыиэтІ бзыпІъхуГъэегъэджакІуэхэмрэ ныбжьыщІэхэм кь

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

КЪР-м и егъэджакIуэ нэхъыфIхэр ягъэтъапIэ.

Іулыдж лъагэрэ пщIэ инрэ къэзылэжь егъэджакIуэхэр

(КIэухыр. ПэщIэдзэр 1-нэ нап.).

ФIыщIэ яхузощI я къалэн нэхъыщхьэм къыдэкIуэу къытщIэ хьуэ щIэблэр хэкум хуэпэжу, жэуапльныгъэ яхэлъу зыгъасэ егъэджакIуэ хэм, абыхэм я лэжьыгъэр кIуэтэныжкIэ дэIэпыкъуэгъу кьытхуэхьу КЪР-м и Президентым, Парламентым, Правительствэм.

КЪР-м и Президент **Кьанокъуэ Арсен** псалъэ щIэтым кьыхичъэщащ егъэджакIуэм и ІэщIагъэм нэ хэрэ нэхъ пщIэ зыхуэщIыпхъэ дуней псом зэрытемытыр.

- Фэ зэм гущIэм кьыпэкIуэ хъерыр зыхэтIъагъуэр цIыху щхьэ хуэхэр гъащIэм зэрыхуэвгъэIущым и закъуэкIыж, атIэ ди къэралым, республикIэм и кьэкIэнур зэптыгар фэращ, фи Іуэ ху бгъэдыхьэкIэрщ, фи дуней епIыкIэрщ, - жиІащ Къанокъуэ Арсен. - ЦIыхур лъэ бгыдэкIэ гъащIэм хуэвэным гъабжьэ зэхуэхьур щIэныгъэрщ, фэ маХуэ кьэс фызыпэрыт гъэкьыгъэрщ. Иджыри егъэджакIуэм кьаІэн кьыхэрымыкIуэхэр кьыхуегъэув зэманым - ар лъэ хьэнэм деКIуу, технологиещIэкэм фIыуэ хэзагъэу, и лэжьыгъэр псоми яхуэIухауэ щытын хуейщ.

Фэ зэрыфIщэщи, егъэджэныгъэм теухуа къоджэдэсIэм рэ федеральнэ егъэджэныгъэ стандартымрэ ятеухуа псалъэмакъ куу щокIуэкI иджыпсту ди къаІэтын. Апхуэдэ щIэхэр гъащIэм хэпщэныкIэ жэуапльныгъэ нэхъыбэ зыхьыр фэращи, фщыщ дэтхэнэ зыми и гупсысэм пщIэшхуэ иІэщ нобэ. Абы ипкъ иткIэ, зи Іэщагъэм и щхэу псоми щыгъуазэ егъэджакIуэ хэр лъэныкъуэкIэ щыныту утыкум кьыщыпсэлъэныр, я Іуэху еплъыкIэр пхагъэкIыныр Іэмал зимыІэщ.

ЕгъэджакIуэм и илъэсыр зэ хуэдизыр, дэтхэнэ зыми и гум хуабагъ гуэр кьринаеу. Илъэсым и къалэн нэхъыщхьэу щытар егъэджакIуэм и Іуныджыкр къэІэтыным и закъуэкым, атIэ и псэукIэри егъэфIэкIуэнырщ. Ар илъэс кьэс ди нэІэ зытедгъэтын хуей Іуэхэщ, сыт щхьэкIэ жьыпIэмэ, зы ипкъэкIэ псори пхуэзэфIэкIынукъым. Абы ипкъ иткIэ, а Іэнатlэм егугъуу пэрытхэм яхуэунэтIа Іуэхугъуэщхуэхэм я пэщIэдзэ хьауэу гъпытэ хьунущ ЕгъэджакIуэм и илъэсыр.

Президентыр егъэджакIуэхэм ехъуэхъуащI, я лэжьыгъэкIи, я унагъуэкIи, я щхьэкIи узынщIагъэ, насыпэ, мамырыгъэ яІэну зэригуапэр кьыхигъащIащ.

АдэкIэ Іэгъуэщхуэм щIэту КъаІнокъуэ Арсен дамыгъэхэр яритыжащ «КЪР-м егъэджэныгъэмкIэ щIыхь зиІэ и лэжьакIуэ» цIэ гъапIэр зыфIащa щIыхуипIлым, «КЪР-м щIыхь зиІэ и егъэджакIуэ» цIэ лъапIэр зыхуагъэфэща

ХьэфIыцIэ Мухьэмэд щIыхь тхылъ ирет урысейпсо зэпеуэм щытекIуа Хур Мадинэ.

бзыльхъугъэхэм. КЪР-м и Президентым и фIыщIэ тхылъхэр егъэджакIуэ 11-м яритащ.

АпхуэдэУ КЪР-м и Правительствэм и Щ1ыхь тхылъхэр зыхуагъэфэща егъэджакIуэ псэемыблэжьэм ехьуэхьури, аэр яритыжащ КЪР-м и Правит ельствэм и Жнафэщ Меркулов Александр. КЪР-м и Парламентым и Унафэщ Чеченов Ануар жиІащ егъэджэныгъэ Іэнатlэм зегъэужьыным, егъэджакIуэм и пщIэр кьэІэтыным сыт щыгъуэ зэрыхуэзэжьнур икIи Парламентым и Щ1ыхь тхылъхэр зыхуэфащэхэм яритащ.

УФ-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэмрэ Урыс православнэ члисэмрэ зэгъуэгу ирагъэкIуэкIа зэхьэзэхуэм щыт е кIуэхэм щ1ыхь тхылъхэр яритыжащ КЪР-м и члисэхэм я унафэщI Бобылев Валентин.

ЕгъэджакIуэ хэм я щ1ыхькIэ зэхаща пщ1ыхьым утыку кьыщращащ УФ-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм иригъэкIуэкIа, Анэдэтхъубзэр езыгъэджэхэм я урысейпсо зэпеуэм и саугъэт нэхъыщхьэр - Дыжьын кьабзийр - къэзыхьа, Налшык къалэ дэт 13-нэ гимназием и унафэщым и къуэдзэ, адыгэбзэмрэ литературэмкIэ и егъэджакIуэ Хур Мадинэрэ зэхьэзэхуэм и «Зэреджэ-методикэ тхылъ нэхъыфIхэр

Щ1ыхь тхылъхэр зрата журналистхэу Бэрбэч Залинэ, Нэщэпыджэ Замирэ, Байсиевэ Марзиет.

зыгъэхьэзыра» унэтIыныгъэм щытекIуа, Налшык къалэ дэт 1-нэ Хурыт школым балтхэр къэрыбзэмрэ литературэмкIэ и егъэджакIуэ Конаковэ Любэрэ. УФ-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм кьыбгъэдэкI щ1ыхь тхылъыр. Кьэбэрдей Адыгэ Хасэмрэ Дунейпсо Адыгэ Хасэмрэ я щ1ыхь тхылъымрэ саугъэтхэмрэ Маднэ иритыжащ «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэ, КъАХ-м и тхъымадэ, ДАХ-м и тхъэмадэм и япэ кьуэдзэ, Щ1эныгъэмкIэ Дунейпсо Адыгэ академием и вице-президент **ХьэфIыцIэ Мухьэмэд.** АпхуэдэУи «Заман» газетым и редактор нэхъыщхьэ, КЪР-м и Жылагъуэ палатэм и тхъэмадэм и япэ кьуэдзэ **Аттаев Жамал** щ1ыхь тхылъымрэ саугъэтхэмрэ иритащ Конаковэ Любэ. Тхъэмадэхэр егъэджакIуэхэм ехъуэхъуащ, ехьулIэныгъэщIэхэр яІэну зэрагуапэри жаІащ.

Хур Мадинэ республикэ унафэщIэхэм фIыщIэ яхуитащ егъэджэныгъэ Іэнатlэм зегъэужьыным зэрыхуэлажьэм щхьэкIэ икIи зэпеуэм кIуэныкIэ дэIэпыкъуэгъу кьыззрыхуэхьуам, и мурадхэр кьыдэрыдаІыгъам папщIэ КъБР-м и Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэмрэ ЕгъэджэныгъэмкIэ Налшык къалэ департаментымрэ псалъэ гуапэкIэ захуигъэзащ.

2010 гъэм и фокIадэм щIидзэу «Урысей зэкъуэт» политикэ партым иригъэкIуэкIа «Сабий гъэсапIэхэр - сабий-хэм» зэпеуэм кьыщыхахащ гъэсапIэ нэхъыфIхэмрэ зи Іэнатlэм псэ хьэлэлкIэ пэрыт гъэсакIуэхэмрэ. Абы щыгъкIуэхэм я щ1ыхь тхылъхэр яритыжащ КЪР-м и Парламентым и Унафэщым и кьуэдзэ **Саенкэ Татьянэ.** Абы жиІащ гъэсакIуэхэм Іэзагъыщхуэ ябгъэдэлъу кьыззрыщIэкIар, унэтIныгъэ зэмылIэужьыгъуэхэмкIэ текIуэныгъэ куэд зэрызыІэрагъэхьар. А пщ1ыхьэщхьэм ягъэлъэпIащ урысейпсо, щ1ыпхъэ, республикэ зэпеуээм щытекIуа егъэджакIуэ щ1ыхьэхуэхэр, щ1ол, гъэсапIэ унафэщIхэр.

ЕгъэджакIуэм и илъэсым зэІущIэхэр, зэпеуэхэр зэрекIуэкIа щ1ыкIэм екIуу, зэпкрыхуэхэ кьаІэтлъэгъуащ республикэм и хьыбарегъащIэ Іэнатlэхэм. Журналистхэр я Іэщ1агъэм зэрыхуэжьыджэрым и фIыгъэкIэ и чэзум щ1ыхубэм яІэрыхьащ министерствэм иригъэкIуэкI Іуэху-гъуэхэр, егъэджэныгъэм кьыщыхъу зэхъуэкIыныгъэхэм теуха уэбгъкIэ, егъэджакIуэ нэхъыщхьэ зэхъуэкIыныгъэхэм теуха уэбгъкIэ, егъэджакIуэ нэхъыфIхэм я чэнджащэр, нэгъуэщIхэри. Корреспондентхэм, редакторхэм, операторхэм я лэжьыгъэри гупльыгъэщIэу къэнакьым а пщ1ыхьэщхьэм. «Кабардино-Балкарская правда», «Адыгэ псалъэ», «Заман», «Советская молодежь» газетхэм, Къэбэрдей-Балъкъэр радиом, КЪР-м и телевидениэм, «ТОТР» телекомпаниием, «Къэбэрдей-Балъкъэр» ВТК-м я журналистхэм КЪР-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм и щ1ыхь тхылъхэр яритащ министр Щ1ихьгъэпсо Сэфарбий. Абы жиІащ щапхъэ зытехьпхъэ, Іужьугъуэщ1эр щ1ызэпкърах, ныкъуасныгъэм гу лъэсыгъатэ тхыгъэхэр газетхэм кьыззрытрадзар, нэтынкэр кьыззрагъэлъэгъуар, апхуэдэ лъэныгъэм езыхэми жыджэрагъ кьаІэзрыхихльхар.

ЗІущIэм щагъэлъэпIащ егъэджакIуэхэм я гукъыдэжыр кьэзыІэт, я зэхуэсэр зыгъэдахэ щэнхабзэм и ІэжьакIуэхэрщ. Апхуэдэуи пщ1ыхьэр зыгъэдахэ щэнхабзэм и ІэжьакIуэхэрщ. Апхуэдэуи пщ1ыхьэр зыгъэдахэ щэнхабзэм и ІэжьакIуэхэрщ.